

Handläggare
Susanne Rydberg-Lif

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd

Telefon:

Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 för Hässelby- Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till underlag för budget 2024 med inriktning för 2025 och 2026 och överlämnar det till kommunstyrelsen
2. Nämnden beslutar om omedelbar justering

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.....	1
Förslag till beslut	1
1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål	4
1.1 Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	4
1.2 Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.....	5
1.3 Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.....	5
2 Nämndens verksamhetsområde	6
2.1 Förskoleverksamhet.....	6
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid.....	8
2.3 Äldreomsorg.....	9
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	11
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	11
2.6 Stadsmiljöverksamhet.....	16
2.7 Ekonomiskt bistånd	17
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder.....	19
2.9 Övrigt.....	19
3 Sammanfattande ekonomisk analys	22
3.1 Drift	22
3.2 Investeringar	24
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt).....	25
4 Lokalförsörjningsplan.....	25
4.1 Sammanfattning.....	25
4.2 Planeringsförutsättningar.....	27
4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling	27
4.4 Samverkan	27
4.5 Kommunal verksamhet - annan än pedagogisk verksamhet	28
4.5.1 Summerande analys av nuläge samt framtida planering.....	28
4.5.2 Nuläge 31 januari 2023	28

4.5.3	Lokalbehov för annan kommunal verksamhet	29
4.5.4	Planerade lokalförändringar för år 2024-2031 (första planeringsperioden).....	29
4.5.5	Planerade lokalförändringar för åren 2032-2040 (andra planeringsperioden).....	29
4.6	Pedagogisk verksamhet	29
4.6.1	Summerande analys av nuläge samt framtida planering	29
4.6.2	Nuläge 31 januari 2023	30
4.6.3	Planering av lokaler för år 2024-2031 (första planeringsperioden)	31
4.6.4	Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2032-2040 (andra planeringsperioden).....	34
4.6.5	Enskilt driven förskola eller fristående skola.....	35
4.7	Övrig information.....	35
4.7.1	Särskild redovisning av vissa lokalprojekt.....	35
5	Övriga redovisningar	35

Bilagor

Bilaga 1: Redovisning av klimatinvesteringsmedel under planeringsperioden

Bilaga 2: SDN 04 2023

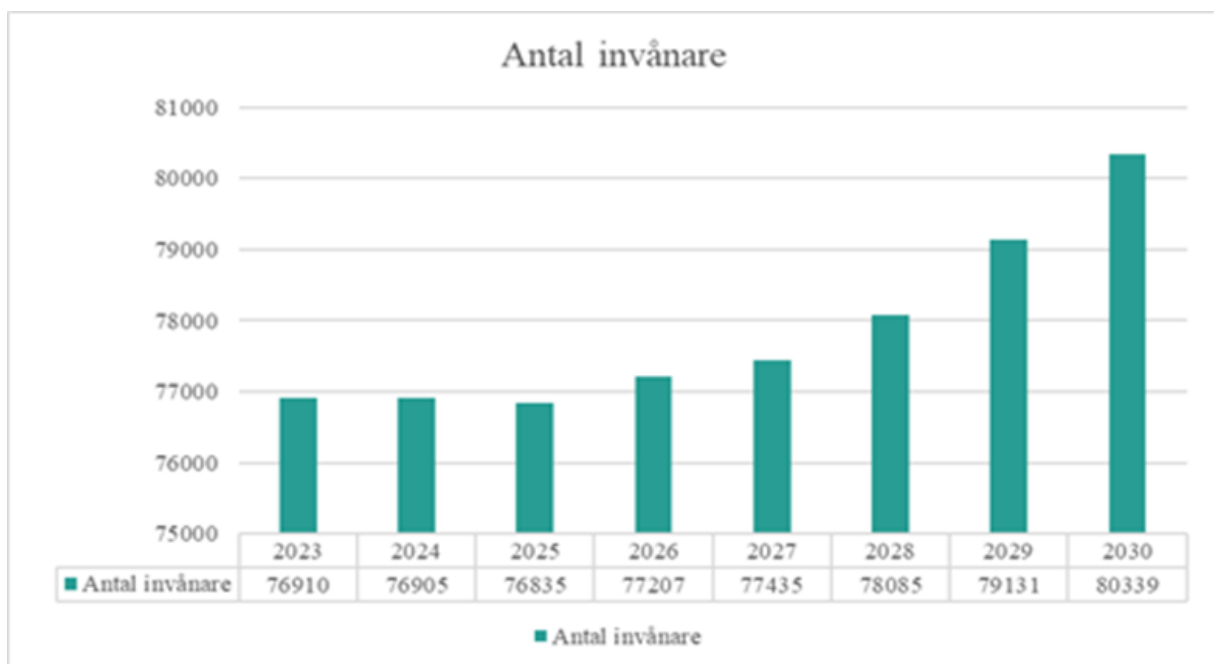
Bilaga 3: 704 LFP2023 Hässelby-Vällingby

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Förvaltningen kommer under planperioden prioritera arbetet för att minska den socioekonomiska utsattheten och öka den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet. De särskilt prioriterade områdena i direktiv till samtliga nämnder och styrelser under kommande år är vägledande i förvaltningens prioriterade arbete för att barn, unga och vuxna ska ha jämlika och jämställda uppväxt- och livsvillkor.

Under inriktningsmålen beskriver förvaltningen strategiska satsningar under planperioden som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. Strategiska prioriteringar och verksamheternas förutsättningar och utmaningar kan i vissa delar komma att ändras beroende på konjunktur- och världsläget.

Under planperioden ökar stadsdelsområdets invånare med 302 personer.

1.1 Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Strategiska satsningar

- Stärka det uppsökande arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolan
- Stärka barns språkutveckling i förskolan.
- Erbjud kostnadsfria ledarledda kultur- och fritidsaktiviteter till barn och unga och arbeta för att fler flickor ska delta i fritidsverksamheten.
- Utveckla det våldsförebyggande arbetet inom fritidsverksamheten.
- Utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst med fokus på förebyggande stöd och tidiga

insatser till barn och unga.

- Utveckla tidiga evidensbaserade öppenvårdsinsatser för personer i missbruk.
- Stärka det familjeorienterade arbetssättet för att barn till missbrukande föräldrar ska få tidigt stöd.
- Stärka samverkan med externa aktörer och utveckla tidigt stöd för att motverka psykisk ohälsa och en samsjuklighet hos vuxna.
- Stärka den digitala inkluderingen för målgruppen vuxna inom socialpsykiatri.
- Stärka samverkan med polis för att nå fler våldsutövare och stärka samverkan med förskola och skola för att nå fler våldsutövare med information om stöd som finns att få.
- Stärka samverkan med civilsamhället för att öka våldutsattas möjligheter till kontakt och stöd.
- Fortsätta utveckla hemtjänsten med kompetenshöjande insatser inom demens och språkutveckling för medarbetare inom äldreomsorgen.
- Implementera digital teknik och öka den digitala mognaden hos äldre och medarbetare inom äldreomsorgen.

1.2 Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Strategiska satsningar

- Minska miljöpåverkan genom energieffektiva lösningar i den egna verksamheten.
- Krav på fossilfria drivmedel vid transporter i förvaltningens regi. Prioritera gång, cykel, kollektivtrafik och digitala resfria möten.
- Minska resursanvändningen med ökad recirkulation av materiella resurser.
- Ersätta miljö- och hälsofarliga varor och produkter med bättre alternativ och verka för en giftfri miljö inom förskolor och parker.
- Identifiera behov av förbättringar i stadsdelsområdets blågröna infrastruktur för ett sammanhållet nätverk av ekologiskt funktionella miljöer på land och i vatten, med syfte att stärka den biologiska mångfalden och tillvarata de reglerande ekosystemtjänsterna.
- Utveckla park- och naturområden med inriktning mot flerfunktionalitet för såväl sociala möten, fysisk aktivitet som klimatanpassningsåtgärder.
- Fler attraktiva spontanidrottsytor för prioriterade grupper utifrån stadens idrottspolitiska mål.

1.3 Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Strategiska satsningar

- Utveckla arbetssätt utifrån resultatet av en dansk studie som undersökt vad som gör att personer utan arbete och med komplex problematik kan närma sig arbete eller studier.
- Utveckla arbetssätt och metoder för att fler personer i långvarigt bidragsberoende ska bli självförsörjande.

- Stärka samverkan med regionen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Samordningsförbundet och jobbtorg för att enskilda, genom anpassade anställningsformer, ska få en arbetslivserfarenhet och närma sig arbetsmarknaden.
- Utveckla och öka arbetsförberedande insatser genom utökad samverkan med civilsamhället och dra nytta av insatser som finns i samhället som sänker trösklarna till arbete för de som står längst från arbetsmarknaden.
- Stärka nyanländas digitala mognad för ökade möjligheter till arbete och delaktighet.
- Tidig inskrivning i förskola för att påskynda nyanlända föräldrars möjlighet till studier och arbete.
- Stärka och utveckla det vräkningsförebyggande arbetet och den interna samverkan i ärenden för att fånga upp enskilda och barnfamiljer innan meddelanden om avhysning inkommer till förvaltningen.
- Arbeta för att etablera en systematisk samverkan med lokala bostadsbolag och hyresvärdar för att motverka att människor bor under osäkra boendeförhållanden.
- Stärkt samverkan med polis och andra aktörer för att motverka att unga dras in i kriminalitet.
- Stärka samverkan med polis och kriminalvård för att få enskilda motiverade att lämna det kriminella livet.
- Stärka samverkan med polis och närliggande kommuner i arbetet med kriminella grupperingar som rör sig mellan olika områden. Ge stöd och förebygga att människor dras in i kriminella miljöer
- Stärka samverka med näringslivet kring trygghetsfrågor och stöd i frågor gällande otillåten påverkan.
- Stärka chefers kompetens och förutsättningar för sitt chefsuppdrag.
- Förbättra arbetsituationen för biståndshandläggare och socialsekreterare.

2 Nämndens verksamhetsområde

2.1 Förskoleverksamhet

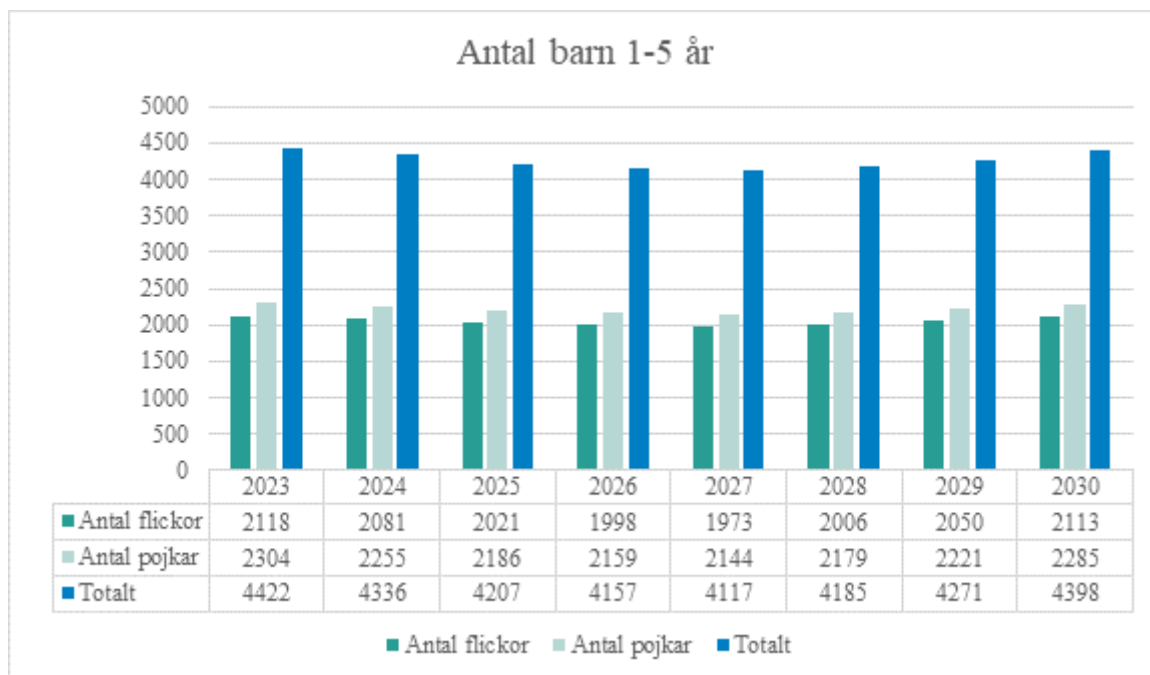
Utvecklingen de senaste åren och en bedömning av utvecklingen de kommande tre åren
Resultatet för kvalitetsindikatorns självvärdering (WKI) utifrån läroplansuppdraget och andel legitimerade förskollärare har under de tre senaste åren legat högre än stadens målvärde för indikatorerna. Antal barn per avdelning samt antal barn per personal varit lägre än stadens målvärde för indikatorn. Medarbetarnas utbildning, kompetens och förutsättningar är de viktigaste faktorerna för förskolans kvalitet vilket kräver att det strategiska och målmedvetna arbetet med kompetensförsörjning fortsätter under planperioden.

Under planperioden fortsätter förskoleverksamheten arbetet med att nå en likvärdig förskola med hög kvalitet genom att särskilt prioritera barns språkutveckling, trygghet och tidiga insatser efter behov. Inom stadsdelsområdet finns flera stadsdelar med hög andel flerspråkiga barn, där förvaltningen ser att kunskaperna i det svenska språket och modersmålet varierar och därför behöver stärkas. Barn som har behov av särskilt stöd för sin utveckling fortsätter att öka i stadsdelsområdet och det innebär bland annat att förvaltningen prioriterar att ha minst

en specialpedagog anställd per förskoleenhet. Samverkan med socialtjänstens förebyggande insatser, barnavårdscentral, barn och ungdomspsykiatri och hemmet behöver intensifieras för att tidigt kunna sätta in insatser och öka tryggheten. Att antalet barn i behov av särskilt stöd fortsätter öka kan innebära högre kostnader trots en god organisation och väl fungerande rutiner.

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Enligt befolkningsprognosen kommer antal barn i åldern 1 - 5 år att minska under planperioden.

Antalet inskrivna barn i förskolan varierar under ett år vilket ställer höga krav på en flexibel organisation och en effektiv lokalanvändning. Det minskade barnunderlaget får även konsekvenser för de enskilt drivna förskolorna. Förvaltningen kommer att behöva ha en beredskap, och därmed en viss överkapacitet, för att kunna ta emot barn från enskilt drivna förskolor som eventuellt avvecklas.

Prognosen visar ett förväntat minskat behov på totalt cirka 400 förskoleplatser under perioden 2024–2026 varav 200 platser finns i kommunala förskolor. I stadsdelsområdet är 92,7 procent av alla stadsdelsområdets barn 2-5 år inskrivna i kommunal eller fristående förskola eller pedagogisk omsorg. Andelen har sjunkit sedan förra mätningen med nästan en procent och arbetet med att öka inskrivningsgraden behöver förstärkas. Ändringen i skollagen innebär en skyldighet att ha en uppsökande verksamhet och aktivt erbjuda plats till de barn som inte går i förskola. Platser behöver reserveras för dessa barn vilket innebär en organisatorisk och ekonomisk utmaning.

Utmaningar- i förhållande till kommunfullmäktiges mål och Agenda 2030 målen

Förvaltningen arbetar för att erbjuda en trygg, likvärdig och jämställd förskola.

Förvaltningens förskolor arbetar i linje med flera mål i Agenda 2030; mål 3 om god hälsa och

välbefinnande, mål 4 om god utbildning för alla, mål 5 om jämställdhet och mål 10 om minskad ojämlikhet. En utmaning är målet att alla barn ska gå i förskola för sin språkutveckling och framtida skolresultat.

Jämställdhetsutmaning

Manliga medarbetare saknas i hög grad i förskolans verksamhet och få män väljer idag att utbilda sig till förskollärare eller barnskötare. I syfte att öka yrkets attraktivitet erbjuder förskolorna feriearbete för ungdomar och då gärna pojkar.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Trender

För ökad trygghet i stadsdelsområdet är det av betydelse att fortsätta se över könsfördelningen inom fritidsverksamheterna för ungdomar. Resultatet från Stockholmsenkäten 2022 visar att pojkar i högre utsträckning är representerade i stadens fritidsverksamheter.

Av de ungdomar i gymnasieålder som deltar i föreningsliv är endast 18 procent flickor jämfört med 27 procent pojkar. År 2020 var andelen flickor som var delaktiga i föreningsliv 28 procent vilket tyder på att färre flickor nu deltar i föreningsliv. Att andelen flickor som är delaktiga inom föreningsliv och nyttjar fritidsgårdar tenderat att minska är en trend som förvaltningen avser bryta varpå arbetet med inkludering och jämställdhet blir en viktig prioritering och utmaning under planperioden.

Utmaningar

Det främjande arbetet inom fritidsverksamheter och föreningsliv kan både på kort och lång sikt vara bidragande skyddsfaktorer för unga i utsatthet och således vara en viktig del i preventionsarbetet för att minska ungdomsbrottsligheten och öka tryggheten i stadsdelsområdet.

Under planperioden ska kvaliteten i fritidsverksamheterna höjas genom att verksamheten arbetar efter Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar, med fokus på strukturerade aktiviteter och ett trygghetsarbete.

Förvaltningen ska fortsätta utveckla digital fritid vilket har som syfte att vara ett komplement till andra fritidsaktiviteter. Digital fritid ska uppmuntra barn och unga till kunskap och lärande med kvalitetssäkrat material på trygga, barnvänliga och säkra plattformar.

Prioriteringar under planperioden

- Fortsätta att prioritera samverkan med civilsamhälle och kulturförvaltningen för att erbjuda kostnadsfria ledarledda kultur- och fritidsaktiviteter till barn och unga.
- Fortsätta driva och utveckla fritidsbibliotek för att tillgängliggöra sport och kultur för fler barn och unga.
- Utveckla det uppsökande arbetet i syfte att öka kunskapen om verksamhetens innehåll och aktiviteter för att locka fler till verksamheterna.
- Utveckla fler ungdomsproducerande aktiviteter i verksamheten.
- Utveckla det våldsförebyggande arbetet inom fritidsverksamheten för att öka

tryggheten och minska grova våldsbrott i samhället.

- Fortsätta utveckla fritidsverksamheten för barn och unga med funktionsnedsättning.
- Arbeta för att fördelningen mellan pojkar och flickor som nyttjar fritidsgårdar och deltar i föreningsliv ska bli mer jämställd och inkluderande.

Jämställdhetsutmaningar och Agenda 2030

För att utjämna könsskillnader på de arenor där unga befinner sig och för att nå fler flickor prioriteras riktade insatser för att bidra till ett jämställt samhälle där barn och unga har god hälsa och upplever välbefinnande.

2.3 Äldreomsorg

Omvärldsfaktorer och analys

Äldreomsorgen har under de senaste åren präglats av pandemin och dess effekter. För att ta vara på kunskaper efter pandemin och fortsatt utveckla äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård av god kvalitet krävs ett långsiktigt och uthålligt utvecklings- och förbättringsarbete, bland annat utifrån omställningen mot god och nära vård. Begreppet äldreomsorg behöver definieras för ett tydligare uppdrag och innehåll. Det tydliggörs också i underlaget till den nya äldreomsorgslag som utretts och föreslagits efter ett regeringsuppdrag. Utredningen föreslår bland annat nya funktioner, kvalitetsansvarig för omvårdnad samt kvalitetsansvarig för rehabilitering som ska ersätta den nuvarande funktionen, medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS). Det innebär omställning av organisation och arbetssätt om äldreomsorgslagen träder i kraft 1 januari 2024..

Befolkningsprognosen visar att antalet personer som är över 65 år fortsätter att öka de kommande åren. Den största ökningen syns i åldersgruppen 80 år och uppåt. Förvaltningen ser en ökning av yngre äldre med demensdiagnoser, yngre äldre som lider av psykisk ohälsa och/eller har missbruksproblematik i stadsdelsområdet. Äldreomsorgen står inför utmaningar med det proaktiva förebyggande arbetet för att skjuta upp vårdbehovet. Det är prioriterat att den äldre ska ha möjlighet att bo kvar hemma med hemtjänst. Förvaltningen ser också ett behov av att utöka tryggt mottagande för att säkerställa att insatser finns tillgängliga även på kvällar och helger. Samverkan med regionen vid hemgång från korttidsboende behöver utvecklas för att övergången ska bli trygg och säker för den enskilde. Vidare ser förvaltningen behov av att inrätta specialistteam inom hemtjänsten som exempelvis för äldre med demenssjukdomar och psykisk ohälsa. Förvaltningen ser ett ökat behov av medicinsk kompetens på vård- och omsorgsboenden där de äldre har behov av både fler och mer komplexa medicinska insatser än tidigare. Även inom hemtjänsten ökar behovet av hälso- och sjukvårdsinsatser och därmed samverkan med regionen.

Kompetensförsörjning

År 2023 blir undersköterska skyddad yrkestitel vilket kommer att innebära behov av kompletterande utbildningsinsatser för de medarbetare som ännu inte uppfyller kraven under planperioden. Äldreomsorgen planerar att bli en akademisk nod vilket innebär ett nära samarbete med universitet och högskolor, deltagande i forskningsprojekt, implementering av nya metoder och att ta emot studenter från vård- och omsorgsutbildningar. Förvaltningen

fortsätter utvecklingen av sitt Kompetens- och träningscenter (KTC) som ska vara en lärande mötesplats för medarbetare och rikta utbildnings- och utvecklingsinsatser mot såväl undersköterskor i hemtjänsten och på särskilda boenden som till sjuksköterskor.

Digital utveckling och innovation

Trygghetsskapande digitala lösningar som bidrar till att den äldre kan fortsätta bo kvar i sitt eget hem och som fortsatt behöver utvecklas i samverkan inom staden är exempelvis digital nattillsyn och digitala inköp. Förvaltningen anser att säkerställande av journalsystem för dokumentation enligt både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen utifrån gällande lagstiftningar, användarvänlighet och krav på möjlighet att enkelt ta fram statistikuppgifter behöver ske snarast. Förvaltningen ser också att moderniseringen av digitala insatsplanerings- och schemasystem inom hemtjänsten behöver prioriteras.

Prioriteringar under planperioden

- Utveckla uppsökande och förebyggande verksamheten genom samverkan inom förvaltningen, men även med civilsamhälle och region.
- För ökad kontinuitet, trygghet och den enskildes inflytande fortsätta utveckla hemtjänsten med kompetenshöjande insatser inom demens och språkutveckling.
- Implementera digital teknik och öka den digitala mognaden hos äldre och medarbetare.
- Fortsatt fokus mot personal- och kompetensförsörjning genom fortsatt minskad andel timvikarier, vidareutveckling av kompetens- och träningscenter (KTC) och den akademiska noden.

Äldrevänlig stad

Förvaltningen kommer under planperioden arbeta med följande aktiviteter:

- Fortsätta utvecklingen av samverkan med olika råd rörande utvecklingsfrågor inom äldreomsorg, t ex pensionärsrådet och råd på särskilt boende.
- Utveckla den förebyggande verksamheten som arbetar med att anordna hälsofrämjande aktiviteter för äldre och för att förebygga ensamhet och motverka isolering. Genomföra fokusgrupper inför utveckling av verksamheten.
- Fortsätta med samråd för nationella minoriteter i samarbete med andra förvaltningar i syfte att ta in önskemål och synpunkter från nationella minoriteter.
- Ta fram handlingsplan för ökad trygghet med exempelvis trygghetsvandringar.
- Stärka information och kommunikation genom att ge information på plats i lokaler, på facebook, via SMS och genom brev.

Jämställdhetsutmaningar och Agenda 2030

Att både kvinnor och män ska ha intresse och ta emot stöd för att ta del av den digitala utvecklingen. Män ska i högre grad delta i aktiviteter som förebyggande verksamheten anordnar

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Under planperioden är det prioriterat att personer som har sysselsättning och daglig verksamhet ska ges förutsättningar att närma sig arbetsmarknaden. En satsning har inletts för att utbilda personal i framgångsfaktorer för att hjälpa enskilda till arbete i enlighet med nya forskningsresultat. Förvaltningen ska utveckla samverkan med externa aktörer för att målgruppen ska ha en fortsatt meningsfull vardag även de blir äldre.

Personer med funktionsnedsättning är en särskilt sårbar grupp och andelen personer som upplever ett digitalt utanförskap är stor. För att stötta målgruppen har ett utvecklingsarbete påbörjats där förvaltningen ska arbeta för att etablera exempelvis teknikcoacher inom vissa utförarenheter för att driva på digitaliseringen. Även förvaltningens tjänster behöver digitaliseras för att möta förväntningarna och behoven hos målgruppen vilket behöver samordnas av staden för att lösningarna ska bli effektiva.

Personer med funktionsnedsättning är en särskild utsatt grupp för våld och det är därför prioriterat att utveckla arbetssätt för att upptäcka olika typer av våld för att erbjuda stöd både till våldsutsatta och våldsutövare.

En utmaning är bristen på bostäder med särskild service inom stadens valfrihetssystem och i synnerhet boenden med specialiserad kompetens som kan tillgodose behov hos personer med mer ovanliga behov och diagnoser. Konsekvensen blir merarbete i sökandet av passande boenden samt högre kostnader när boenden utanför valfrihetssystemet behöver användas.

Prioriteringar under planperioden

- Stärka samverkan med olika aktörer så som civilsamhället, samordningsförbundet, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och arbetsmarknadsförvaltningen för att personer med daglig verksamhet ska kunna närma sig arbetsmarknaden i högre grad.
- Utveckla arbetssätt för att minska det digitala utanförskapet och arbeta för att etablera teknikcoacher inom utförarverksamheterna.
- Kompetensutveckling hos personalen för att upptäcka våld och erbjuda stöd såväl till våldsutsatta som våldsutövare.

Jämställdhetsutmaningar

En utmaning är att upptäcka fler flickor och kvinnor som utsatt för våld i nära relation, hedersrelaterat våld eller förtryck inom målgruppen. Under planperioden stärks medarbetarnas kunskap och hur de ska hantera en utsatthet för att rätt stöd och hjälp ska kunna erbjudas.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Barn och unga

Trender

Andelen barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning minskade från 29 procent i slutet av 2021 till 22 procent i slutet av 2022. Antalet

orosanmälningar ökade från 3 745 anmälningar 2021 till 4 158 anmälningar 2022. Förvaltningens analys är att det förebyggande arbetet med information och samverkan har lett till att exempelvis skolor och förskolor har blivit mer benägna att lämna en orosanmälan till socialtjänsten vilket lett till en ökning av antalet orosanmälningar.

Den ökade kriminaliteten i stadsdelsområdet har de senaste åren lett till fler placeringar på framförallt Statens institutionsstyrelses särskilda ungdomshem (SiS) och hem för vård eller boende (HVB). Det ökade antalet placeringar är kostnadsdrivande och kommer att vara en fortsatt utmaning under planperioden.

Utmaningar

Bristen på familjehem är en fortsatt utmaning som innebär att barn och unga kan behöva bo kvar i jourhem under längre tid än sex månader vilket kan leda till att barnet hunnit rota sig i jourhemmet och inte vill flytta till ett familjehem.

Ökad psykisk ohälsa, skolfrånvaro och kriminalitet bland stadsdelsområdets barn och unga är en utmaning. Särskilt fokus kommer att ligga på att förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet och samverkan med polis och andra aktörer behöver stärkas.

Det är även en utmaning att hantera följderna av påverkanskampanjer som riktar sig mot bland annat socialtjänsten. Som en följd av dessa kampanjer kan en misstro mot socialtjänsten leda till svårigheter att nå de barn och unga som behöver socialtjänstens insatser. Konsekvensen blir att barn och unga inte tar del av förebyggande stöd och tidiga insatser vilket kan leda till ett behov av mer omfattande insatser i ett senare skede.

Prioriteringar under planperioden

- Stärkt samverkan med polis och andra aktörer för att motverka att unga dras in i kriminalitet.
- Utveckla nya arbetssätt för att rekrytera fler familjehem.
- I enlighet med förslaget om ny socialtjänstlag utveckla en mer kunskapsbaserad socialtjänst med fokus på tidiga insatser.
- Förstärka barnrättsperspektivet i verksamheterna med särskilt fokus på att involvera och göra barnen delaktiga i beslut som rör dem.
- Öka tillgängligheten och arbeta tillitsskapande i syfte att motverka desinformationskampanjer.
- I samarbete med Region Stockholm arbeta för en etablering av en familjecentral.

Jämställdhetsutmaningar och Agenda 2030

Att flickor och pojkar ska ges samma förutsättningar för att utveckla sin potential är prioriterat. Fler flickor än pojkar har tagit del av *Närvaroprogrammet*. En trolig orsak är att flickor har större benägenhet att tacka ja till stödet. För att fler pojkar ska ta del av närvaroprogrammet ska förvaltningen aktivt arbeta med att nyansera traditionella könsnormer och skolsockionomerna ska därför lägga mer tid på motivationsarbetet när det gäller pojkar.

Vuxna missbruk

Inom målgruppen vuxna med missbruk har stödbehovet ökat vilket troligen beror på att

många väntat längre med att söka stöd till följd av pandemin. Detta behöver mötas med tidiga insatser vilket även är förenligt med förslag i nya socialtjänstlagen och samsjuklighetsutredningen som har presenterats. Många personer har samsjuklighet med både psykisk ohälsa och beroendeproblematik vilket kräver särskild samordning för att möta behoven av insatser från kommun och region. Om förslagen i samsjuklighetsutredningen genomförs medför det en betydande omställning och utveckling för berörda verksamheter.

Hemlöshet och osäkra boendeformer är en stor utmaning för målgruppen vuxna med missbruk. Förvaltningen ska därför göra ytterligare satsningar för att fler i målgruppen ska få en förbättrad boendesituation.

Barns ställning som närstående och anhöriga behöver stärkas och för att minska utsattheten för barnen görs en satsning på att identifiera möjliga kompensatoriska åtgärder i verksamheterna.

Prioriteringar under planperioden

- Utveckla tidiga evidensbaserade öppenvårdsinsatser för personer i missbruk.
- Stärka samverkan internt och externt för att fånga upp samtliga behov när ansvar ligger hos flera enheter eller huvudmän.
- Möjliggöra mer stadigvarande boendeformer med utvecklat stöd för att fler ska kunna behålla sitt boende.
- Stärka ett familjeorienterat arbetssätt för att barn till missbrukande föräldrar ska få tidigt stöd samt identifiera möjliga kompensatoriska åtgärder.

Socialpsykiatri

Ett prioriterat område inom socialpsykiatri är att möjliggöra tidigt stöd i enlighet med intentionerna i nya socialtjänstlagen och samsjuklighetsutredningen där civilsamhällets engagemang även kan tillvaratas i större utsträckning. Omställningen behövs för att möta den ökade psykiska ohälsan parallellt med den samsjuklighet som målgruppen ofta har. Samverkansformer behöver stärkas när ansvaret är delat mellan flera enheter eller huvudmän.

Ytterligare ett prioriterat område är att målgruppen ska ges större möjligheter att få och behålla ett arbete vilket både är gynnsamt för den enskildes välbefinnande och samhället.

Insatser behövs för att målgruppen ska bli mer digitalt inkluderade och förvaltningen har påbörjat ett utvecklingsarbete för att undersöka hur enskildas behov av stöd till digital inkludering bäst ska tillgodoses. Förvaltningen behöver i högre utsträckning digitalisera sina tjänster för att öka nöjdheten och tillgängligheten vilket behöver samordnas av staden för att lösningarna ska bli effektiva.

Prioriteringar under planperioden

- Omställning till mer tidigt stöd och utveckling av samverkansformer för att möta psykisk ohälsa och samsjuklighet.
- Stärka samverkan med olika aktörer så som civilsamhället, samordningsförbundet, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och arbetsmarknadsförvaltningen för personer

inom sysselsättning och daglig verksamhet ska närma sig arbetsmarknaden i högre grad.

- Utveckla arbetssätt för att öka den digitala inkluderingen hos målgruppen.

Nyanlända

Omvärldsfaktorer

Fortsatt stöd ges till nyanlända genom vägledning till snabb etablering med egen försörjning och varaktigt boende. I detta arbete sker samarbete med Welcome House, Intro Stockholm, Etableringscentrum och SHIS tillsammans med olika organisationer från det civila samhället. Förvaltningen ser en fortsatt minskning av inflöde av ärenden som rör ensamkommande barn/ungdomar och nyanlända. Migrationsverkets senaste prognos gällande antalet asylsökande har justerats ner för 2023 och framåt med anledning att det de senaste åren har varit allt lägre andel asylsökande som söker sig till Sverige. Det råder dock fortsatt stor osäkerhet hur kriget i Ukraina kommer att utvecklas.

Utmaningar

Antal nyanlända som bosätter sig i stadsdelsområdet minskar, medan antal nyanlända hushåll som uppnår maximal boendetid med utgående kontrakt hos SHIS förväntas öka. En utmaning är att lyckas hitta ett stadigvarande boende och undvika tillfälliga boendelösningar. Möjligheten till stadigvarande boende är i hög utsträckning kopplat till egen försörjning där nyanlända och framförallt utrikesfödda kvinnor med låg utbildningsnivå har särskilda utmaningar. Sverige står inför en lågkonjunktur vilket historiskt sett har inneburit att den genomsnittliga biståndstiden ökat och att det blir svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Långtidsarbetslösa utrikesfödda förväntas öka under planperioden, personer med kort utbildning samt flyktinginvandrare är överrepresenterade bland långtidsarbetslösa enligt Arbetsförmedlingen. Allt fler kontakter i samhället och med myndigheter sker numera digitalt vilket leder till att personer med liten datorvana hamnar i ett digitalt utanförskap och får svårt att på egen hand söka arbete samt ta del av olika ersättningar från myndigheter med mera. Förvaltningen ser även en utmaning i att fler myndigheter generaliserat sin handläggning vilket ställer krav på att ställa om och hitta nya arbetssätt och samverkanssätt gällande detta.

Prioriteringar under planperioden

- Stärka ett nära samarbete med civilsamhället för stöd till självförsörjning och bostadsvägledning.
- Prioritera aktiviteter och insatser för utrikesfödda långtidsarbetslösa kvinnor för att närma sig arbetsmarknaden för en ökad jämställdhet.
- Stärka den digitala mognaden för ökade möjligheter till arbete och delaktighet.
- Tidig inskrivning i förskola för att påskynda föräldrars möjlighet till studier och arbete.

Hemlöshet

Till följd av osäkerheter i utvecklingen av samhällsekonomin och de allmänna prisökningarna finns risk att fler personer kommer ha svårt att klara sina boendekostnader framöver. Risken är att fler får hyresskulder som kan leda till att fler riskerar att bli av med sin bostad.

Förvaltningens rådgivning, stöd och uppsökande verksamhet för personer som riskerar vräkning behöver därför ha beredskap att möta ett ökat antal personer.

Bostadsbristen är en betydande utmaning för möjliggörandet av stadigvarande boendeslösningar, särskilt för personer med en svag ställning på hyres- och bostadsmarknaden som ofta hamnar i olovlig andrahandsuthyrning. Rättspraxis för om ekonomiskt bistånd ska beviljas för olovlig andrahandsuthyrning är inte helt klarlagt och frågan är uppe för prövning i Högsta förvaltningsdomstolen. Beroende på utfall finns risk att fler personer riskerar att hamna i hemlöshet. Även det utökade arbetet att motverka felaktiga folkbokföringar kan medföra att fler personer riskerar hamna i hemlöshet.

För att möjliggöra stadigvarande boenden är det viktigt att stadens centraliserade insatser i form av bostad först samt försöks- och träningslägenheter finns tillgängliga. En utmaning är att förvaltningen inte i tillräckligt stor utsträckning tilldelas försöks- och träningslägenheter från bostadsbolagen.

Prioriteringar under planperioden

- Stärka och utveckla det vräkningsförebyggande arbetet och den interna samverkan i ärenden för att fånga upp enskilda och barnfamiljer innan meddelanden om avhysning inkommer till förvaltningen.
- Arbeta för att etablera en systematisk samverkan med lokala bostadsbolag och hyresvärdar för att motverka att människor bor under osäkra boendeförhållanden.
- Utveckla samverkan med civilsamhällets volontärverksamheter för att nå fler personer i hemlöshet och med en samsjuklighet.
- Stärka samverkan med socialjouren kring tak över huvudet garantin för att nå en samsyn och fånga upp personer som nyttjar tak över huvudet garantin och verka för långsiktiga boendelösningar.
- Verka för att nå fler kvinnor i hemlöshet genom uppsökande arbete

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Omvärldsfaktorer

I och med pandemin fanns en farhåga att förvaltningens relationsvårdsteam skulle få ökat antal ärenden. Förvaltningen har dock inte sett någon ökning ännu som avviker. Social isolering i kombination med faktorer som ekonomisk osäkerhet ökar risken för våld i hemmet, kvinnor arbetar i större utsträckning i otrygga och lägre betalda anställningar vilket gör målgruppen mer sårbar inför en ekonomisk lågkonjunktur. Förvaltningen förväntar sig en ökning av antal våldsutsatta och våldsutövare som kommer att behöva stöd framöver.

Utmaningar

Förvaltningen ser behov av långsiktiga boendelösningar för personer utsatta för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Det är även en utmaning att nå ut till fler våldsutsatta och att nå våldsutövare generellt. En utmaning som förvaltningen uppmärksammat är gällande följande lagrådsremiss *"Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende"* Diarienummer: S2022/03649. Där föreslås bland annat att barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska

bedömas och beviljas insatsen individuellt. Förvaltningen ser en stor risk i att våldsutsatta då avstår från att söka skydd om separata bedömningar görs som medför att den våldsutsatta kan skiljas från sitt barn vid en placering på skyddat boende.

Prioriteringar under planperioden

- Stärka arbetet för att informera om och upptäcka våld i nära relation.
- Samverka med polis för att nå fler våldsutövare och arbeta förebyggande.
- Förstärkt samverkan med civilsamhället för att öka våldsutsattas möjligheter till kontakt och stöd.
- Samverka med skola och förskola för att sprida information om det stöd som finns att få för våldsutövare.
- Stärkt samverkan med Relationsvåldscentrum och Stödcentrum för unga brottsoffer.

Jämställdhetsutmaningar

En utmaning är att utjämna könsskillnader mellan flickor och pojkar samt kvinnor och män. Flickor och kvinnor är överrepresenterade vad gäller utsatthet för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Kvinnor som är hemlösa har en särskild utsatt situation i sin hemlöshet.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Omvärldsfaktorer och utmaningar

Ökad exploatering av mark inklusive parkmark för bostadsbyggande inom stadsdelsområdet, innebär att fler nyttjar park- och naturområden, strandbad, plaskdammar och spontanidrottsytor samtidigt som andelen park- och naturområden för friluftsliv och spontanidrott minskar. Detta medför ett ökat slitage med ökade kostnader för skötsel och underhåll som följd. Anslagna medel för drift och underhåll har under många år varit oförändrade vilket innebär att förvaltningen får allt svårare att möta behovet av de drifts- och underhållsbehov som finns för genomförda parkinvesteringar samt för skötsel av park- och naturområden. Parkinvesteringsmedel som tilldelas för nyanläggning av utrustning till lekplatser och spontanidrottsytor har inte mötts av motsvarande anslag för drift och underhåll.

Förvaltningen ser med anledning av ovanstående att det föreligger ett stort behov av en revidering av stadens fördelningsmodell avseende medelstilldelning för skötsel av park- och naturområden. Vissa grönytor kräver mer skötselintensiva åtgärder, exempelvis inom anlagda parker samt bostadsnära naturmark. Inte minst har arbetet med att bevara den biologiska mångfalden samt att utveckla ekosystemtjänsterna för att motverka klimatförändringarna inneburit förhöjda kostnader för drift och skötsel. Vid den årliga redovisningen av stadsdelsområdets skötselarealer bör det därför vara möjligt att indela de angivna skötselytorna i olika skötselklasser som representerar olika kostnadsnivåer.

Förvaltningen ska följa stadens trädmål som bland annat innebär att ett nedtaget träd ska ersättas med två i anlagda parker. Förvaltningen ser vikten av att krontäckningsgraden ökar i staden. Förvaltningen ser emellertid flera praktiska och ekonomiska utmaningar med att leva upp till trädmålet. Kostnaden för två träd överskrider investeringsgränsen och kommer att

innebära att det behövs ytterligare investeringsmedel för att uppnå trädmålet.

Förvaltningen har nåtts av förslag på nya redovisningsregler som skulle innebära att flera kostnader som tidigare kunnat finansieras av investeringsmedel nu måste bekostas med drift. Det gäller till exempel planeringsutgifter och rivning. I princip alla parkinvesteringsprojekt brukar bära den här typen av kostnader. Förvaltningen bedömer att staden behöver beräkna hur stor effekt detta kommer att få och omfördela medel från parkinvestering till parkdrift.

Förvaltningen vill lyfta ett antal utmaningar avseende renhållning där stadsdelsnämnderna behöver samordningshjälp. Det gäller tjuvtippar, illegala bosättningar och på senare år dumpning av lustgasbehållare. Detta är utmaningar som orsakar stora återkommande kostnader för stadsdelsnämnderna och ett helhetsgrepp behövs kring förebyggande metoder, skyltar samt kommunikationskampanjer. I fallet med lustgasbehållare behövs en dialog med externa aktörer för att komma åt producentansvaret då återvinning av lustgasbehållare innebär en kostnad på cirka 400 kronor som bör bäras av producenterna och inte av skattebetalarna.

Den lokala parkplanen fungerar tillsammans med framtagna stadsdelsvisa åtgärdsförslag (SÅF) som underlag för utveckling av stadsdelsområdets park- och naturområden. Förvaltningen föreslår därför att medel för revidering av den lokala parkplanen ska vara möjliga att ansöka via centrala medelreserven då ordinarie driftsbudget inte medger utrymme för dessa kostnader.

Prioriteringar under planperioden

- Förvaltningen prioriterar samverkan med exploaterings- stadsbyggnads- och trafikkontoret samt övriga berörda förvaltningar och bolag.
- Fler och mer attraktiva spontanidrottsytor för prioriterade grupper utifrån stadens idrottspolitiska mål. En mångfald av aktiviteter ska erbjudas och tillgängliggöras med bra geografisk spridning för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av stadsdelsområdets spontanidrottsytor.
- Utveckling och skötsel av stadsdelsområdets park- och naturområden med utgångspunkt från Stockholms stads handlingsplan för biologisk mångfald, framtagna stadsdelsvisa åtgärdsförslag (SÅF) för biologisk mångfald samt den lokala parkplanen.
- Förvaltningen fortsätter arbetet med att identifiera behov av förbättringar i stadsdelsområdets blågröna infrastruktur för ett sammanhållet nätverk av ekologiskt funktionella miljöer på land och i vatten.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Omvärldsfaktorer

Utvecklingen går mot en mer kunskapsbaserad socialtjänst där stöd att utveckla verksamheter baseras på kunskap om beprövad erfarenhet och evidens. Den nya föreslagna socialtjänstlagen *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)* fokuserar på förebyggande tidiga insatser istället för biståndsbedömda insatser vilket kommer att innebära en omställning. Förvaltningen har fortsatt inte sett någon effekt av pandemin när det gäller ökat behov av ekonomiskt bistånd. Antal bidragshushåll har minskat under 2022. Målgruppen personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd är dock fortsatt hög och utvecklingen fortsätter att

hålla i sig med allt längre bidragstider. Utvecklingen har bidragit till att fler långtidsaktuella hushåll som har minderåriga barn har ökat. Sverige står inför en lågkonjunktur vilket historiskt sett har inneburit att den genomsnittliga biståndstiden ökat.

Utmaningar

Antal bidragstagare minskar men de som har behov av ekonomiskt bistånd har mer komplexa behov. Förvaltningen ser en utmaning i att stödja personer med komplexa behov som psykisk ohälsa, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och/eller missbruksproblem. Samverkan med bland annat regionen och psykiatrin, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och jobbtorg är viktiga samverkanspartner för att enskilda ska komma vidare mot självförsörjning och ökad självständighet. Det förekommer omfattande administration i utredningsarbetet inom ekonomiskt bistånd och införandet av e-ansökan möjliggör på sikt att handläggare kan lägga mer tid på det sociala arbetet. I en övergångsperiod till e-ansökan finns det dock utmaningar och risker för en ökad administration till en början. En ytterligare utmaning är arbetet med att förbereda målgruppen inför införandet av e-ansökan där många är nyanlända eller inom socialpsykiatri och funktionsnedsättning där flera befinner sig i digitalt utanförskap. Förvaltningen ser även en utmaning i arbetet med att invånare riskerar att vräkas från sina boenden om ekonomiskt bistånd inte beviljas till olovlig andrahandsuthyrning.

Under 2023 kommer förvaltningen att påbörja ett nystartat projekt som kallas Samteamet som kommer fortgå under planperioden. Syftet med Samteamet är att motverka stuprörstänk i organisationen och främja helhetssyn med målgruppens fokus. Projektet kommer att agera testbädd för att utveckla nytänkande arbetssätt för personer vars funktionsförmåga är nedsatt av psykisk sjukdom, skadligt bruk/beroende och som är i behov av intensiva och samordnade insatser för att upprätthålla liv, sociala relationer, hälsa, boende och sysselsättning.

Prioriteringar

- Genom Samteamet utveckla arbetssätt tillsammans med målgruppen och agera testbädd.
- Utveckla arbetssätt utifrån resultatet av en dansk studie som undersökt vad som gör att personer utan arbete och med komplex problematik kan närma sig arbete eller studier.
- Utveckla arbetssätt och metoder för att fler personer i långvarigt bidragsberoende ska bli självförsörjande.
- Förbereda och implementera inför digital e-ansökan.
- Utveckla det förebyggande arbetet utifrån bästa tillgängliga kunskap och evidens.

Jämställdhetsutmaningar

Förvaltningen fortsätter arbetet med att analysera könsskillnader mellan flickor och pojkar samt kvinnor och män i syfte att utjämna dessa. I förslaget till ny socialtjänstlag föreslås ett tillägg om att främja jämlika och jämställda levnadsvillkor. Kvinnor är överrepresenterade i flera av förvaltningens utsatta målgrupper. Förvaltningen ser en utmaning med att få fler kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden till att börja studera eller påbörja aktiviteter för att närma sig arbetsmarknaden.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Omvärldsfaktorer

Personer med långvarigt behov av bistånd är fortsatt hög och utvecklingen fortsätter att hålla i sig med allt längre bidragstider trots återhämtning på arbetsmarknaden. Större behov av anpassade arbetsmarknadsinsatser och större behov av samverkan med fler av samhällets aktörer krävs. Under planperioden prioriterar förvaltningen att fler invånare utifrån sina förutsättningar ska närma sig arbetsmarknaden och/eller studier. Övergång till arbete eller studier på den ordinarie arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning och personer från förvaltningens dagliga verksamheter och sysselsättningsverksamheter är ett utvecklingsområde. Förvaltningen prioriterar under planperioden att arbeta med resultat från danska BIP-studien som genom sin forskning påvisat vad det är som får individer närmare en anställningsbarhet med fokus på samordnade/parallella insatser och utbildningsinsatser för medarbetare.

Utmaningar

Förvaltningen ser ett behov av kompetensutveckling för medarbetare gällande en allt mer komplex målgrupp. Förvaltningen ser en utmaning i att utveckla verksamheterna så att fler personer utifrån sina förutsättningar ska komma ut i arbete eller studier. Arbets sätt behöver utvecklas och stärkas upp för att kunna erbjuda invånare parallella insatser samordnat från flera av samhällets olika aktörer.

Prioriteringar under planperioden

- Utveckla arbets sätt för att fler ska närma sig arbetsmarknaden och minska antalet i långvarigt bidragstagande.
- Utveckla arbets sätt utifrån resultat från danska BIP-studien med fokus på samordnade/parallella insatser och utbildningsinsatser för medarbetare.
- Utveckla en sammanhållen socialtjänst som ger rätt insats i tid av rätt profession.
- Stärka samverkan med Regionen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Samordningsförbundet och Jobbtorg för att enskilda, genom anpassade anställningsformer, ska få en arbetslivserfarenhet och närma sig arbetsmarknaden.
- Utveckla och öka arbetsförberedande insatser genom utökad samverkan med civilsamhället och dra nytta av insatser som finns i samhället som sänker trösklarna till arbete för de som står längst från arbetsmarknaden.

Jämställdhetsutmaningar

En utmaning är att utrikesfödda kvinnor, som står långt från arbetsmarknaden, ska närma sig ett lönearbete för en ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Förvaltningen prioriterar utsatta grupper i arbetet med egen försörjning och sysselsättning.

2.9 Övrigt

Kompetensförsörjning

Personalomsättningen har i förvaltningen som helhet gått ner något under 2022 jämfört med

föregående år men det har varit fortsatt svårt att få erfaren personal att söka vakanta tjänster inom myndighetsutövningen. Personalomsättningen är dock betydligt mycket högre inom gruppen socialsekreterare än bland biståndshandläggare. Idag täcks flertalet vakanser, inom individ- och familjeomsorgen riktat till barn och unga, upp av konsulter vilket gör att förvaltningen bedömer att kompetensförsörjningssituationen är och fortsatt kommer att vara mycket ansträngd. Inom befattningarna vårdare, vårdbiträden och boendestödare har förvaltningen en förhållandevis stor andel medarbetare i åldersgruppen 60-68 år. Det innebär att det kommer finnas ett löpande rekryteringsbehov inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri under planeringsperioden.

Chefsförsörjning

Förvaltningen ser ett behov av att fortsätta arbetet med att minska gapet från intresse och vilja att bli chef, till att faktiskt ta klivet in i en chefsroll. Inom individ- och familjeomsorgen ses ett lokalt traineeprogram över som ett komplement till stadens traineeprogram samt en satsning på hållbart ledarskap. För att rektorer inom förskolan ska kunna utöva ett mer närvarande ledarskap finns behov av att se över stora medarbetargrupper och stödet till rektorerna. Även inom äldreomsorgen är utmaningen stora medarbetargrupper vilket har lett till en förtätning av chefer som kommer fortgå under planperioden i syfte att skapa förutsättningar för ett nära ledarskap. Förvaltningens arbete med att stärka chefers kompetens och förutsättningar för sitt chefsuppdrag kommer fortgå och prioriteras under planeringsperioden.

Kompetensutveckling

Under planperioden finns behov av att höja språkkunskapen hos medarbetare inom förskola och äldreomsorg vilket kommer kräva större utbildningssatsningar. Det finns även ett ökat behov av medicinsk kompetens inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden och hemtjänsten. Äldreomsorgen kommer erbjuda kompletterande utbildningsinsatser för personalgrupperna undersköterskor och sjuksköterskor de kommande åren genom utvecklingen av ett kompetens- och träningscenter.

Arbetet med en förbättrad arbetssituation för biståndshandläggare och socialsekreterare kommer fortsatt att vara prioriterat under planperioden. Förvaltningen kommer att satsa på kompetensförsörjning och tydliga karriärvägar för att möta de utmaningar som finns samt att få personal att stanna i förvaltningen.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har sedan mars 2020 fram till mars 2021 ökat för att sedan plana ut. Under 2022 har förvaltningen sett en tydlig minskning av sjukfrånvaron. Då korttidsfrånvaron mer eller mindre legat oförändrad under perioden är det osäkert om den totala sjukfrånvaron fortsatt kommer att ligga kvar på en högre nivå än innan pandemin eller om den sjunker då rekommendationerna om sjukskrivning vid förkylningssymtom har ändrats.

Omställning

Förvaltningen ser inom planeringsperioden inte något behov av omställning, dock ser man att framtida vikande barnantal i förskolan samt ett ökat antal äldreomsorgsmottagare kan komma att ändra den bedömningen.

Motverka kriminalitet och otrygghet

Stadsdelen har utmaningar med kriminalitet och gängkriminalitet och att förebygga nyrekrytering bland unga vuxna. Sociala insatsgruppen (SIG) och dess anhörigstöd fortsätter under planperioden att utvecklas vidare då förvaltningen ser anhöriga som en viktig resurs i motivationsarbetet för att lämna kriminalitet. Förvaltningen ser en utmaning med skydd och stöd till anhöriga till kriminella och behöver bredda perspektivet i frågan. Det finns även behov av att upprätta ett samarbete med regionen gällande ett stärkt stöd till anhöriga till brottsoffer som utsatts för dödligt våld. Det finns även behov av en samverkan med närliggande förvaltningar och kommuner då olika kriminella grupperingar rör sig mellan områden.

Prioriteringar:

- Fortsätta arbetet med personer som vill lämna en kriminell livsstil och nå ut till fler.
- Samverkan med polis och kriminalvård för att få enskilda motiverade att lämna det kriminella livet.
- Samverkan med polis och närliggande kommuner i arbetet med kriminella grupperingar som rör sig mellan olika områden. Ge stöd och förebygga att människor dras in i kriminella miljöer.
- Utveckla arbetssätt gällande stöd och skydd till anhöriga.
- Utveckla och etablera samarbete med regionen gällande stöd till anhöriga till brottsoffer som utsatts för dödligt våld.
- Förebyggande anhörigstöd i gruppformat genom sociala insatsgruppen.

Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete samt säkerhetsfrågor

Den 1 juli 2023 föreslås en ny lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete träda i kraft. Den nya lagen kommer ställa tydliga krav på att kommuner ska leda det brottsförebyggande arbetet. Hot om våld har riktats mot medarbetare inom förvaltningen och arbetet för att motverka hot och våld kommer att stärkas för att säkerställa en trygg och säker arbetsmiljö.

Prioriteringar:

- Fortsätta öka tryggheten i stadsdelen genom att utveckla samverkan med civilsamhället, näringslivet och fastighetsföreningarna.
- Stärka kommunikationen kring det trygghetsskapande arbetet.
- Implementera och vid behov revidera rutiner för passersystem, behörigheter och larm.
- Implementera och vid behov revidera rutin mot våld och hot om våld samt otillåten påverkan.

En utmaning under planperioden kommer vara det säkerhetspolitiska läget i världen. Den civila beredskapen och kunskapen ska stärkas under planperioden.

Prioriteringar:

- Tydliggörande kring kommunens roll i den civila beredskapen.
- Handlingsplaner för civil beredskap, implementering.

- Samverkan med civilsamhällets aktörer.

Informationssäkerhet

Rådande omvärldsläge har inneburit ökat fokus på informationssäkerhet och behovet av ett systematiskt informationssäkerhetsarbete. Reviderade riktlinjer från staden och ny lagstiftning kommer innebära ett intensifierat arbete med informationssäkerheten inom förvaltningen. Då behov finns av en ökad digitalisering av insatser och välfärdsteknik följer ett behov av att säkra den digitala tillgången

Prioriteringar :

- Stärka informationssäkerhetsarbetet.
- Nya NIS-direktiv och följande lagstiftning medför ökade krav på informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster.

Näringslivsarbete utifrån stadens näringslivspolicys fyra fokusområden som ska leda till att näringslivspolicys mål och företagsklimatet ska förbättras

Det kommer under planperioden vara viktigt att inkludera fler näringsidkare och fastighetsägare i platssamverkan för att skapa och vidmakthålla attraktiva miljöer kring centrumanläggningar och i stadsdelar där näringsidkare finns eller kan vilja etablera sig.

Prioriteringar:

- Samverkan kring trygghetsfrågor och stöd i frågor gällande otillåten påverkan.
- Underlätta näringsidkares arbete med att erbjuda platser för praktik, Stockholmsjobb och offentlig skyddad anställning.
- Utveckla informationen till näringsidkare om stöd som staden kan erbjuda.
- Trygghetsvandringar med näringsidkare, fastighetsägare och fastighetsbolag samt invånare.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Anslag (mnkr)	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Kostnader(+)	2 220,1	2 244,3	2 262,3	2 262,3
Drift och underhåll	2 203,9	2 228,1	2 246,1	2 246,1
Avskrivningar	15,4	15,4	15,4	15,4
Internräntor	0,8	0,8	0,8	0,8
Intäkter(-)	-60,3	-60,3	-60,3	-60,3
Stadsdelsnämnd netto	2 159,8	2 184,0	2 202,0	2 202,0
Förändring		24,2	18,0	0,0

Nämndens nettobudget för drift år 2023 uppgår till 2 159,8 mnkr. Under planperioden föreslås

en ökning om 1,1 procent 2024 och 0,8 procent år 2025 och 2026. I förvaltningen arbetar cirka 1 658 månadsanställda medarbetare. Av bruttobudgeten uppgår kostnader för löner till 1 018 mnkr motsvarande 41,4 procent, köp av verksamhet 885 mnkr motsvarande 36,2 procent och lokalkostnader 155,2 mnkr motsvarande 6,4 procent. Resterande 16 procent avser främst IT, förbrukningsmaterial, livsmedel med mera.

Om löneökningar stannar vid 3 procent innebär detta under planperioden 2024-2026 kostnadsökningar för löner med cirka 30 mnkr per år. Detta under förutsättning att inte personalomkostnadspålägget höjs ytterligare vilket finns risk för under 2024 enligt SKR. Den ökade inflationen ger kostnadsökningar för livsmedel, förbrukningsmaterial med mer som är svåra att uppskatta. Dessa kostnadsökningar tillsammans med en lågkonjunktur kommer att vara svåra att balansera utifrån planperiodens förslag till budget.

Förskola

Antalet förskolebarn prognostiseras fortsätta att minska under planperioden. För att möta det minskade barnantalet arbetar en lokalgrupp med att se över lokalbeståndet så att lokaler nyttjas effektivt. På sikt kan gamla och slitna lokaler behöva avvecklas. Detta kan innebära höga kostnader för avveckling men även högre kostnader för nyproduktion. Därtill måste förvaltningens förskolor ha en beredskap om en enskilt driven förskola behöver avvecklas på grund av sviktande barnantal.

Äldreomsorg

Den förväntade ökningen av antalet äldre över 80 år (+15 procent 2023 – 2026) kommer med stor sannolikhet innebära ökade kostnader för främst vård- och omsorgsboende och hemtjänst inom äldreomsorgen. I kombination med ökat antal yngre äldre med komplex problematik förväntas budgettilldelningen inte täcka de ökade kostnaderna. Förvaltningen ser gärna att den generella nyckeln för budgetfördelningen inom äldreomsorgen ses över för att ta hänsyn till ytterligare demografiska aspekter och komplex problematik för yngre äldre. Därtill har regeringen flaggat för en halvering av de riktade statsbidragen från 2025 vilket kommer att påverka äldreomsorgen.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

I oktober 2022 började ett nytt avtal gälla för turbundna resor. Kostnader för persontransporter belastar idag det fasta anslaget trots att resorna är kopplade till att brukarna har insatser såsom daglig verksamhet. Önskvärt vore att budget för persontransporter fördelas via det rörliga anslaget.

Det nuvarande förmedlingssystemet för bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet innebär en risk att lång tid hinner passera från att en lägenhet i egen regi blir ledig till att ny boende flyttar in.

Individ- och familjeomsorg

Det ökade våldet och kriminaliteten i stadsdelsområdet och samverkan med polisen har under de senaste åren lett till fler beslut om placeringar inom SIS och HVB. Antalet ärenden inom familjevården ökar vilket kommer vara kostnadsdrivande framöver. Inom myndighetsutövningen riktat till barn och unga finns fortsatta svårigheter att rekrytera

socialsekreterare vilket kan ge ökade konsultkostnader under planperioden.

Det förebyggande arbetet finansieras delvis av statliga medel vilket är en osäkerhet i budgetarbetet.

Stadsmiljö

Förvaltningen ser ökade kostnader för drift inom parker och naturområden samtidigt som anslagna medel för drift och underhåll varit oförändrade. Även kostnader för internränta och avskrivningar kommer att öka på grund av höjd internränta.

Ändrade redovisningsregler för investeringar där rivnings kostnader nu ska belasta driften men som tidigare bokförts som investeringskostnader kommer att ytterligare påverka driftsbudgeten.

Lokalt åtgärdsprogram för Räcksta träsk (LÅP) fastställdes 2021. Förvaltningen kommer ansvara för drift av vissa typer av de föreslagna anläggningarna när de är installerade. Det är därför i dagsläget svårt att bedöma kommande driftskostnader eftersom ansvarsförhållandena inte är helt klarlagda och inga anläggningar ännu är på plats. Förvaltningen bedömer ändå att arbetet kommer att komma igång under planperioden.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Sverige förväntas vara på väg in i en lågkonjunktur de kommande åren. Konjunkturinstitutets prognos per september 2022 för arbetslösheten i riket under 2024-2026 förväntas ligga runt 8,0 procent 2024 för att därefter sjunka något 2025 till 7,2 procent 2026. Det kan innebära att antalet hushåll som söker ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet kommer öka de kommande åren. I kombination med 2023 års normuppräknning om 8,6 procent som praktiskt sänker tröskeln för att kvalificeras för ekonomiskt bistånd leder till att förvaltningen ser att antalet biståndshushåll i stort kommer öka. Till detta kvarstår utmaningen att arbeta med de nu aktuella hushåll som har varit aktuella en längre period.

3.2 Investeringar

Under planperioden söker nämnden investeringsmedel för följande projekt i prioriterad ordning. Projekten har prioriterats i samråd med trafikkontorets stadsmiljögrupp och prioriteringar har gjorts med utgångspunkt från framtagna stadsdelsvisa åtgärdsförslag (SÅF) samt den lokala parkplanen som underlag. Kompletterande underlag per investeringsprojekt har lämnats i särskild ordning till trafikkontoret.

Projekt (mnkr)	2023	2024	2025	2026
Ekotemplet lekplats	2,0	6,0	5,0	
Ängsetablering på parkgräsytor	0,5	1,0	1,0	2,0
Renovering av trappor enligt inventering	3,5	0,5	1,0	2,0
Gångväg i trä Riddersvik	0,5	1,9	3,0	4,0
Asfaltering av gång-och cykelvägar	3,5	0,5	0,0	1,5

Projekt (mnkr)	2023	2024	2025	2026
Investeringar med nycklade medel	9,5	9,5	9,5	9,5
Trygghetsskapande åtgärder*	2,7			
Biologisk mångfald	2,0			
Stockholm vid vattnet	0,2			
Naturresevat*	0,1			
Klimatinvesteringar*	0,2			
Varav stadsmiljöprojekt	24,7	19,4	19,5	19,0
Varav maskiner och inventarier	2,8	2,8	2,8	2,8
Totalt	27,5	22,2	22,3	21,8

Under 2023 har omprioriteringar gjorts där Starboparken med tidigare budgetering om 4 mnkr samt utbyte av soffor 0,5 mnkr omfördelats. Omfördelning enligt nedan.

- 1 mnkr ytterligare till asfaltering av gångvägar (1+2,5=3,5 mnkr),
- 1,5 mnkr ytterligare till renovering av trappor(2+1,5= 3,5 mnkr)
- 2 mnkr till ekotemplet.

*I samband med Verksamhetsplanen för 2023 ansöktes om investeringsmedel som nu har blivit beviljade i avstämningsärendet. Trygghetsskapande åtgärder 2,7 mnkr, biologisk mångfald 2,0 Stockholm vid vattnet 0,2 mnkr, naturresevat 0,1 mnkr samt klimatinvesteringar 0,2 mnkr.

3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)

4 Lokalförsörjningsplan

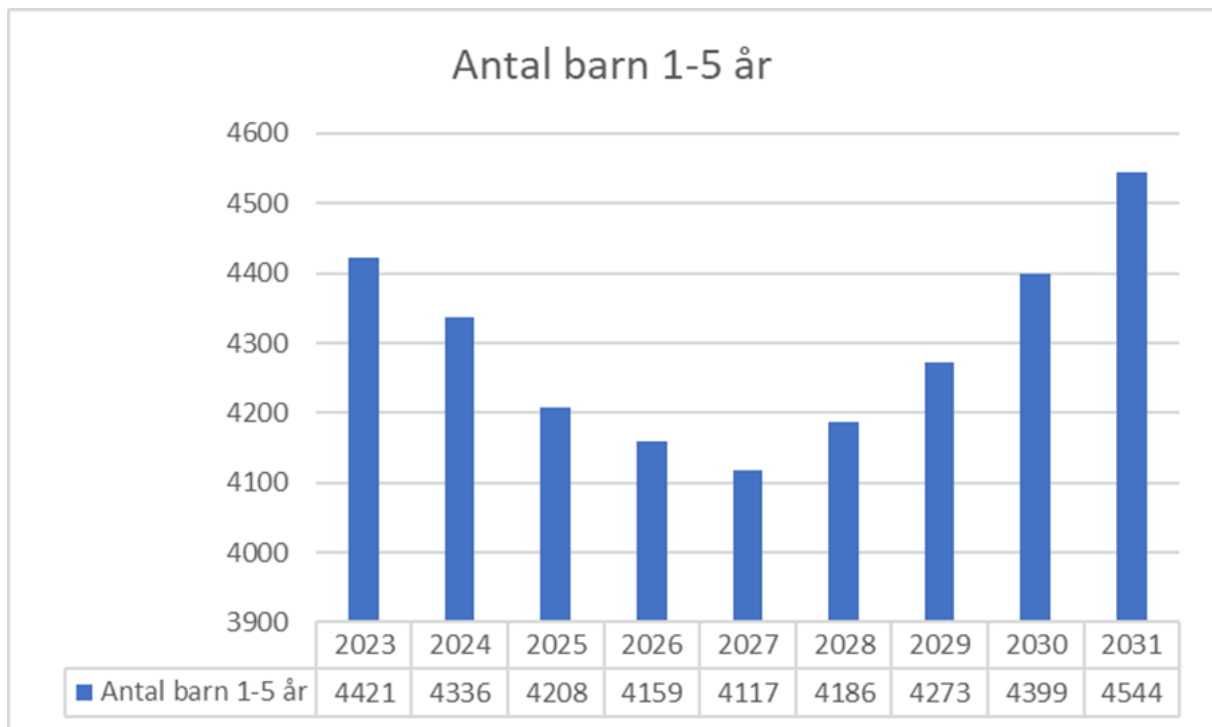
4.1 Sammanfattning

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd ska ha en samordnad, kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning för att effektivisera användandet av förhyrda lokaler. För att få en bättre nyttjandegrad och tydligare lokalplaneringsprocess arbetar förvaltningen med att förtydliga roller och förbättra planeringsprocesser.

Förvaltningen arbetar med att strukturera och säkerställa att verksamheterna kan bedrivas enligt plan med en tillräcklig mängd lokaler på såväl kort som lång sikt. Nämnden ser över förvaltningens lokalbestånd genom en årlig översyn gällande både verksamhetsanpassningsbehov och underhållsbehov för att strategiskt kunna förändra lokalbeståndet tillsammans med verksamheterna.

Enligt Swecos befolkningsprognos kommer antalet innevånare att öka från 76 910 personer vid ingången av år 2023 till 77 207 år 2026. Det är en ökning med 297 invånare. Fram till 2031 har antalet invånare ökat till 81 515. Det innebär att det kommer att behöva byggas fler förskolor och gruppbofästäder på sikt.

Utmaningen och balanseringen mellan behov och lokaler ligger i att barnantalet minskar fram till 2027 för att sedan öka successivt igen. Från 2027 och fram till 2031 ökar antalet barn i åldern 1-5 år med 384, hänsyn taget till beläggningsgraden. Detta innebär att förvaltningen de närmaste åren kan behöva minska lokalytorna för att sedan öka dem igen.

En viktig del i den övergripande lokalplaneringen är att bevaka att tillräckligt med lämpliga verksamhetslokaler byggs i stadsdelsområdet. Förvaltningen har löpande kontakt med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret och svarar på remisser som avser detaljplaner inom staden och inom Hässelby Vällingby stadsdelsområde.

Nämnden följer nybyggnationskonjunkturen extra vaksamt då nybyggnationstakten ständigt förändras. Ekonomisk lågkonjunktur tenderar att minska nybyggnadstakten och högkonjunktur höjer takten.

Det är svårt att på förhand prognostisera ålder, familjekonstellationer samt behov hos de som flyttar in till stadsdelsområdet. Dessa faktorer påverkar behov av förskolor, gruppboendestäder, servicebostäder för funktionsnedsatta samt vård- och omsorgsboende för äldre, men även andra verksamheter som till exempel parklekar. Nämnden använder sig av det centralt framtagen statistik och planering så som "Underlag för förskoleframskrivning".

Vid omförhandling av hyreskontrakt sker en marknadsanpassning av hyrorna och för en del avtal förändras ansvaret för inre underhåll att gå över till nämnden vilket medför kostnadsökningar. Nämnden använder sig av Lokalplaneringsfunktionens hyresförhandlare vid både nyteckning av hyresavtal och vid omförhandling av befintliga hyresavtal för att säkerställa att avtal tecknas enligt stadens riktlinjer och att de håller skälig hyresnivå och i övrigt rätt nivå på ingående avtalsvillkor. SISAB:s samverkansavtal reviderades per 2022-07-

01 och det påverkar förvaltningens hyreskostnader med en höjning med cirka 4,3 mnkr/år.

Fritidsverksamheten har två stängda parkleksbyggnader utan verksamhet och alternativa sätt att fortsätta att bedriva verksamhet ses över i samverkan med fastighetsägaren fastighetskontoret.

4.2 Planeringsförutsättningar

Nämnden använder stadens ordinarie befolkningsprognoser (10-årig samt fram till år 2041) för den lokalplanering som är prognosstyrd.

Under 2023 kommer arbetet med att förtydliga roller, ansvar och processer fortsätta.

Avgränsningar

Lokalförsörjningsplanen hanterar inte heller detta år bostäder utan endast lokaler. Inom staden tas andra planeringsdokument fram rörande försörjning av bostäder. Dessa är äldreboendeplanen och boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL. Dessa dokument har en särskild beslutsordning varför det inte ska redovisas i 2023 års lokalförsörjningsplan. Även försöks- och träningslägenheter, HVB-hem med mera är undantagna.

4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Stadsdelsnämndens totala hyreskostnad är 90,5 mnkr

Hyreskostnaderna inom förskolan kommer att öka till följd av utbyggnad av förskolelokaler under senare delen av den första planperioden 2024-2031. Nya lokaler som tas i bruk har högre hyresnivåer vilket ställer krav på effektivt lokalutnyttjande. En nyöppnad förskola kan medföra stora driftkostnader vid uppstart beroende på att barnen skolas in allt eftersom. Vidare har SISAB:s samverkansavtal revideradats per 2022-07-01, vilket innebär att bland annat ökar SISAB:s åtagande för ett antal ansvarsområden och tjänster, exempelvis VA- och infrastruktur för datakommunikation. Några av förändringarna var att baskapitalhyran och de separata energischablonerna togs bort samt nyproduktionsrabatten upphörde. Dessa förändringar medförde en ökning av hyreskostnaderna för de förskolor som förvaltningen hyr från SISAB med drygt 4 mnkr per år.

Nämnden har även fått ökade kostnader för investeringar i inventarier som uppstått i starten vid etablering av nya förskolor.

Övrigt som kommer få en hyrespåverkan är hur förvaltningen löser frågan med parklekar framöver, detta är ett pågående arbete inom förvaltningen likaså våra egna administrativa lokaler där förvaltningen ser att det finns en överkapacitet i yta men underkapacitet i funktioner.

4.4 Samverkan

Förvaltningen samverkar på flera sätt. Internt finns en arbetsgrupp för förskolelokaler där flertalet funktioner från lokalenheten, förskoleavdelningen samt ekonomi deltar, möten hålls regelbundet 1 gång per månad. Vidare hålls strategiska lokalavstämningsmöten med varje

avdelningschef och ansvarig controller för att kunna fånga upp behov av lokalförändringar, följa upp pågående projekt, utbyta information om nyheter inom både avdelningens område och lokalenhetens. I snitt träffas lokalavstämningsmöten 6 gånger per år.

Vid projekt samarbetar lokalenheten med ansvarig avdelning, enhetsrepresentanter samt representanter för de fackliga organisationerna och ofta medverkar även en internkonsult från Lokalplaneringsenheten (oftast en projektledare men det kan också vara en hyresförhandlare, inredningsarkitekt eller tillgänglighetssakkunnig m.fl.). I projekten deltar även externa parter såsom fastighetsägarrepresentanter och olika konsulter.

I markanvisningsskeden samverkar stadsmiljöstrategen först med Stadsbyggnadskontoret och Exploateringskontoret och därefter med förvaltningens lokalstrateg.

Utvecklingsmöten hålls med Micasa ca 2 ggr per år. Micasa är fastighetsägaren till majoriteten av förvaltningens äldreomsorg.

SISAB och stadsdelsförvaltningen (där medverkar utöver lokalstrateg även avdelningschefen för förskola) har strategiska möten minst 6 gånger per år. SISAB är fastighetsägare för förskolorna. Lokalstrategen ingår i SISAB:s tolkningsgrupp som har möten vid 4 tillfällen per år.

4.5 Kommunal verksamhet - annan än pedagogisk verksamhet

4.5.1 Summerande analys av nuläge samt framtida planering

Stadsdelsnämnden gav under hösten 2022 i uppdrag till förvaltningen att hitta arbetsformer som skapar nya möjligheter för civilsamhällets aktörer att täcka sina lokalbehov.

Nämndens målbild är att därigenom kunna stärka demokratin, öka delaktigheten, öka tryggheten samt utveckla välfärden.

Genom andrahandsuthyrning av befintliga inhyrda lokaler, primärt avsedda för förvaltningens kärnverksamheter, på "ledig tid" låta del av lokalerna komma till utökad användning.

Med framtagna handläggningsrutiner, arbetsprocesser, ordningsföreskrifter, prissättningar och prioritetsordningar avses nyordningarna kunna sjasättas under sommaren 2023.

4.5.2 Nuläge 31 januari 2023

Förvaltningen har övergripande bra balans i lokalbeståndet. Lokalöversynen beträffande de administrativa lokalerna kommer att arbetas vidare med under året med syftet att skapa mer ändamålsenliga lokaler

Förvaltningen ser ett minskande behov av administrativa lokaler till följd av nya arbetssätt, behov av fler mötesrum i olika storlekar, fler besöksrum och öppna lokaler. Dessutom kan många medarbetare arbeta hemifrån 2 dagar i veckan.

En utredning kring ungdomsmottagningens lokalbehov startas under året.

4.5.3 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

Förvaltningen avser att minska de administrativa lokalerna. Detta arbete kommer att pågå under 2023 för att kunna genomföras under 2025-2026. För övriga verksamheter finns inget behov av förändring i nuläget, en optimering har gjorts de senaste åren där några avtal sagts upp i samband med verksamheters upphörande eller att verksamheter har kunnat samlokaliseras.

4.5.4 Planerade lokalförändringar för år 2024-2031 (första planeringsperioden)

I nuläget ser förvaltningen ett behov av att följa upp hur arbetet fortskrider med de planerade utbyggnationerna av nya bostadsområden som finns inom stadsdelsnämnden. Detta för att eventuellt omlokalisera verksamheter beroende på efterfrågan i de kommande områdena. För förvaltningens administrativa lokaler pågår en översyn för att kunna effektivisera lokalytorna på bästa sätt och göra dem mer ändamålsenliga.

4.5.5 Planerade lokalförändringar för åren 2032-2040 (andra planeringsperioden)

För närvarande finns inga planer för den andra planeringsperioden mer än att förvaltningen följer befolkningsutvecklingen noggrant med hjälp av Swecos statistik. Det nyss påbörjade detaljplanarbetet för Vinsta industriområde kommer förvaltningen att delta i för att bevaka att antalet gruppbofästigheter och förskoleplatser blir optimerade. Om och när stadens planer för ett nytt bostadsområde i Hässelby Strand realiserar (där Stockholm Exergys värmeverk finns idag) kommer ett ökat behov av främst förskoleplatser att uppstå. Förvaltningen följer utvecklingen av detta projekt.

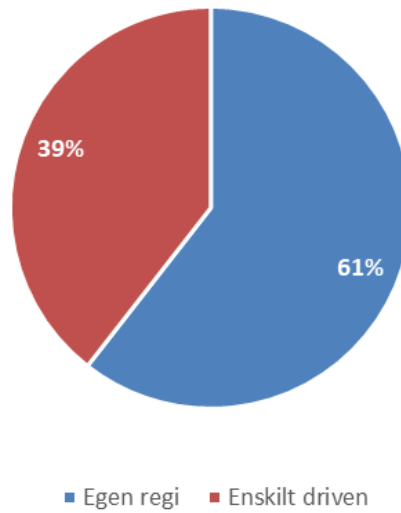
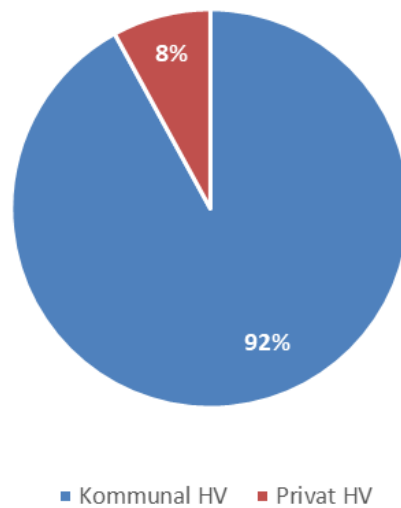
4.6 Pedagogisk verksamhet

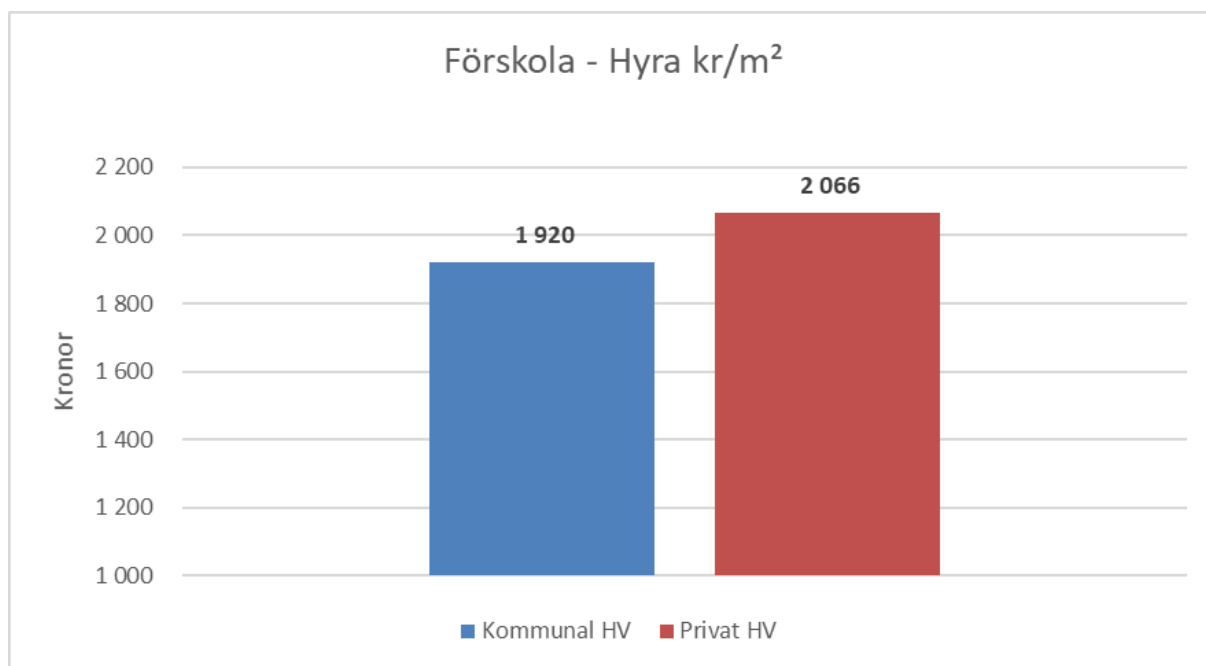
4.6.1 Summerande analys av nuläge samt framtida planering

Prognosen visar ett förväntat minskat behov på runt 300 platser under perioden 2023–2027 varav ca 200 platser bedöms minska i kommunala förskolor. Förvaltningens lokalbestånd ska motsvara verksamhetens volym och en översyn av förskolans alla lokaler pågår där målet är att kunna möta det minskade platsbehovet med omstruktureringar av verksamheten för att ha så få tomma förskoleplatser som möjligt. Under perioden kan viss omflyttning av förskoleverksamheter förekomma för att nå en bättre nyttjandegrad på de nyaste förskolorna. Åtgärderna omfattar också avveckling av förskolor i områden med låg efterfrågan. Då det påverkar resultatenheternas storlek kommer en översyn ske under 2023 för att se över antal förskolor, medarbetare och barn i syfte att öka likvärdigheten. Förvaltningen kommer att behöva ha en beredskap framöver, och därmed en viss överkapacitet, för att kunna ta emot barn från enskilt drivna förskolor som eventuellt avvecklas på grund av det vikande barnunderlaget och för att kunna ta emot eventuella flyktingbarn från Ukraina.

4.6.2 Nuläge 31 januari 2023

Förskola - Andel barn i egen regi/enskilt driven

Förskola - Andel kvadratmeter
Fördelad på kommunal hyresvärd och privat hyresvärd

I nuläget är 2 437 barn inskrivna i kommunal förskoleverksamhet och 1 588 barn inskrivna i enskilt drivna förskolor. Kapaciteten i kommunal regi är 2 547 platser och bedömd kapacitet i enskild regi är 1 813 platser. Det innebär att förvaltningen har ett totalt överskott om 110 platser inom stadsdelsområdet i nuläget. Antalet barn i stadsdelsområdet går ned fram till och med 2027 för att sedan sakta gå upp igen. Förvaltningen har en del äldre lokaler som kräver ett stort underhåll och som inte är ändamålsenliga för förskoleverksamhet. Några verksamhetslokaler ska avvecklas. Verksamheten som bedrivs i dessa lokaler ska flytta in i nyproducerade förskolor som även har flera avdelningar. Det finns en osäkerhet kring tillstånden för privata förskolor där det redan i år aviserats om att en förskola får tillståndet indraget. Det innebär att förvaltningens förskolor kan få ta emot barn som har gått på privat förskola.

Förvaltningen har en säsongsvariation av antalet barn inom förskolan. År 2020 hade förvaltningen som högst 4 258 barn inskrivna och som lägst 3 859 barn, vilket medför en säsongsvariation med 399 barn. Det mönstret fortsätter.

Pågående lokalförändring:

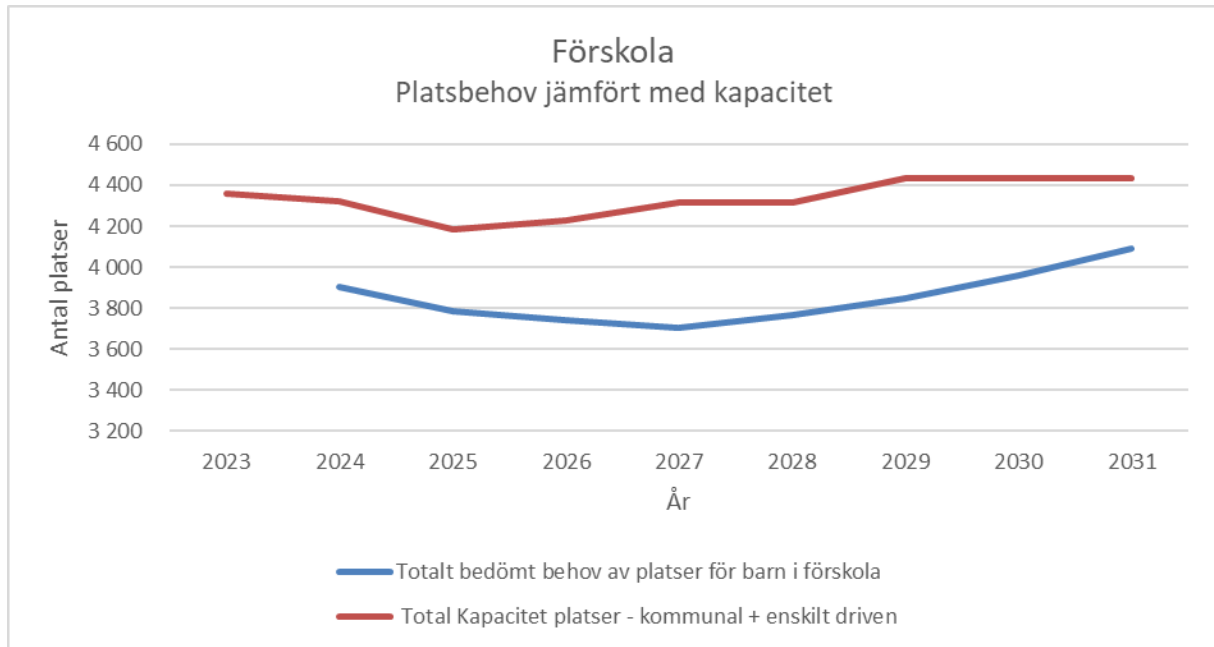
Förvaltningen har i dagsläget inga pågående förändringar men omflyttningar av förskoleverksamheter kan förekomma för att nå en bättre nyttjandegrad på de nyaste förskolorna.

4.6.3 Planering av lokaler för år 2024-2031 (första planeringsperioden)

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Enligt Sweco:s befolkningsprognos kommer antalet barn 1-5 år att minska från 4 421 vid ingången av år 2023 till 4 117 år 2027. Det är en minskning med 304 barn. Av dessa barn är

90 procent inskrivna i förskolan, antingen i kommunal eller privat regi. Detta innebär att förvaltningen har en stor utmaning att parera lokalbehovet med befintliga lokaler. En del lokaler avvecklas och anpassas till nuvarande och framtida barnantal.

Utmaningen och balanseringen mellan behov och lokaler ligger i att barnantalet minskar fram till 2027 för att sedan öka successivt igen. Ökningen från 2027 och fram till 2031 är 380 barn med hänsyn taget till belägningsgraden. Detta innebär att förvaltningen ska försöka bibehålla samma nivå som idag men med en anpassning till behovet och ett bra lokalutnyttjande.

Utmaningen med förskolor är att det ska stämma överens med behovet inom olika områden inom stadsdelsområdet. Behovet kan variera mellan åren. Tabellen nedan visar hur barnantalet varierar mellan de geografiska områdena mellan åren 2023-2031.

Område	Förändring barn 1-5 år 2023-2031	Förändring mot förra årets prognos
Hässelby-Vällingby SDO	123	80
Grimsta	-43	10
Kälvesta	-53	-132
Nälsta	-47	-7
Råcksta	-43	46
Vinsta	1	35
Vällingby	8	106
Hässelby Gård	-10	-8
Hässelby Strand	60	28
Hässelby Villastad	252	3

Den största minskningen förväntas i planområde Kälvesta och den största ökningen prognosticeras i planområde Hässelby villastad. En dialog har påbörjats med utbildningsförvaltningen om skolans behov av lokaler. En översyn av förskolans alla lokaler pågår och målet är att kunna möta det minskade platsbehovet med omstruktureringar av verksamheter för att ha så få tomma förskoleplatser som möjligt. I stadsdelsområdet finns det en betydande fysisk barriär i form av Lövstavägen. Det är svårt att bedöma i vilken omfattning Lövstavägen är en fysisk barriär i praktiken eftersom det är ganska väl försett med gångbroar, gångtunnlar och övergångsställen med trafikljus.

Planerade förskolorna som beräknas bli klara från 2026-2029:

- **Kälvesta** - Förskola bredvid Björnbodaskolan med 6 avdelningar (90 barn). Denna förskola är dels en ersättning för förskolan Juvelen som består av 4 avdelningar, dels en kapacitetsökning med 2 avdelningar med tanke på den befolkningsprognos som finns på sikt och barnantalet ökar igen till följd av kommande bostadsbyggnationer i området längs med Björnmossevägen. Trolig byggstart är planerad 2024/2025 med inflyttning 2026.
- **Hässelby Villastad** - i det kommande nya bostadsområdet Riddersvik planeras en ny Framtidens förskola att byggas med maximalt 8 avdelningar (plats för 120 barn). Tidigast möjliga byggstart bedöms vara 2027/2028 med uppstart av verksamheten 18 månader efter byggstart.
- **Smedshagen** - i samband med den kommande förtätningen av Smedshagen planeras en förskola med plats för maximalt 90 barn (6 avdelningar). Byggstart beräknas tidigast kunna ske under 2026.

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

Förvaltningen redovisar förändringar per område inom stadsdelsområdet.

Kälvestaområdet:

En ny Framtidens förskola invid Björnbodaskolan (6 avdelningar, 90 barn) ska byggas och arbetet är tänkt att påbörjas 2024-2025 med inflyttning under 2026. Den nya förskolan kommer dels ersätta förskolan Juvelen på Skogsnävegränd 16 (4 avdelningar) vars tillfälliga

bygglov upphör att gälla, dels ge området ett tillskott på 32 förskoleplatser (2 avdelningar) vilket kommer att behövas då staden avser att bygga bostäder längs med Björnmossevägen.

Hässelby Villastadsområdet:

I det nya bostadsområdet Riddersvik kommer en Framtidens förskola med maximalt 8 avdelningar, 120 barn att uppföras, preliminär byggstart 2027/2028 med inflyttning 2029.

I Smedshagen planerar fastighetsbolaget Wallfast att förtäta med cirka 400-500 bostäder vilket ökar behovet av förskoleplatser i området. En förskola med 6 avdelningar (plats för 108 barn) planeras att börja byggas när bostadsbyggandet väl startar. I nuläget ligger projektet still men bedömningen just nu är att byggnationen kan påbörjas under 2027-2028 med inflyttning i de nya förskolelokalerna ett år senare.

Hässelby Strandområdet:

Hässelby Värmeverksområdet i Hässelby Strand kommer eventuellt att bebyggas när värmeverket har flyttats till Lövsta. Det är en komplicerad process med överklaganden till lika instanser. Beräknad byggstart i området är för närvarande okänd beroende på att detaljplaneprocessen blivit utdragen. Antalet planerade lägenheter är cirka 1 500 vilket innebär ett behov av cirka 400 nya förskoleplatser (22 avdelningar). Området kommer att byggas etappvis. Förvaltningen har anmält behovet till exploateringskontoret. Beslut om kommunal respektive enskilt driven förskola föreligger ännu inte. Från och med 2027 ökar antalet barn 1-5 år i stadsdelen.

Platsbehoven för de olika projekten har tagits fram med stöd av Swecos befolkningsstatistik, kommunikation med exploateringskontoret samt med stöd av förvaltningens kösituation för respektive område.

4.6.4 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2032-2040 (andra planeringsperioden)

Lokalbehov under den andra planeringsperioden

Enligt Sweco:s befolkningsprognos kommer antalet barn 1-5 år att öka med 630 barn från år 2031 till 2040. Av dessa barn beräknas 90 % vara inskrivna i förskolan antingen i kommunal eller privat regi. Detta innebär att förvaltningen behöver planera för ett antal förskolor på lång sikt. I nuläget är det svårt att ha en uppfattning om exakt behov av förskoleplatser utöver det underlag som Sweco lämnar i sin befolkningsstatistik.

Under 2020 påbörjades planarbetet för Vinsta industriområde och hur många bostäder som kommer att byggas där och i sin tur generera ett behov av förskoleplatser är svårt att prognosticera idag. Byggstart i Vinsta antas för närvarande bli tidigast 2026, troligtvis blir det några års saneringsarbeten och infrastrukturarbeten innan byggnation och förskolor kan påbörjas, sannolikt något in på 2030-talet. Det diskuteras att bygga mellan 4000-5000 bostäder. Vidare arbetar staden med området där Hässelby värmeverk idag ligger i Hässelby Strand, om det går att bygga ett nytt kraftvärmeverk i Lövsta så frigörs en stor yta som kan omvandlas till bostadsområde och då fordras fler förskoleplatser. Dock är detta projekts genomförbarhet för närvarande kantat av stora och svåra frågor som måste lösas först.

Behovsanalysen kommer att ske på samma sätt som nu, med stöd av Sweco:s befolkningsstatistik, i dialog med exploateringskontoret samt förvaltningens förskoleverksamhet.

Idag finns ingen kännedom om fördelning mellan kommunal eller enskilt driven/fristående förskoleverksamhet i de kommande exploateringsområdena.

Planerade lokalförändringar under den andra planeringsperioden

4.6.5 Enskilt driven förskola eller fristående skola

Nuläge 31 januari 2023

I dagsläget står över 200 av de tillgängliga platserna inom de enskilda och fristående förskolorna tomma. Med beaktande av detta och att barnantalet går ned de kommande åren är förvaltningens bedömning att det är troligt att ett par av dessa förskolor kommer att avvecklas de kommande åren.

Lokalförändringar enskilt driven förskola eller fristående skola

Den enda kända förändringen är för de fristående förskolorna är att förskolan Stranden (plats för 80 barn) som ligger vid korsningen av Maltesholmsvägen - Aprikosgatan kommer att behöva flyttas ut pga. att staden avser att bygga bostäder på den plats som förskolan idag ligger på. Förskolan har tillfälligt bygglov. Förvaltningen har kontinuerlig kontakt med huvudmannen Academedia beträffande om de hittar en ersättningslokal för sin verksamhet. Gör de inte det så kan förvaltningen erbjuda Strandens barn platser inom den kommunala barnomsorgen.

4.7 Övrig information

4.7.1 Särskild redovisning av vissa lokalprojekt

Förvaltningen har inte några projekt att redovisa under denna rubrik.

5 Övriga redovisningar

Systematiskt förbättringsarbete , digitalisering och innovation

Under planperioden kommer förvaltningen ytterligare stärka det systematiska kvalitetsarbetet och fortsätta arbetet med att kartlägga lednings- och stödprocesser samt identifiera behov av processernas resurser i syfte att ha en effektiv organisation med hög kvalitet.

Det finns en stor förväntan från invånare och medarbetare att förvaltningen och staden ska tillhandahålla digitala och smarta tjänster. Samtidigt finns en risk att de som redan lever i ett digitalt utanförskap idag kommer ännu längre ifrån det utvecklade digitala samhället. Det är under planperioden prioriterat att stärka arbetet med digital inkludering och att öka den digitala kunskapen hos invånare genom samverkan med andra förvaltningar, bolag och civilsamhället. Öppen data, gemensamma inriktningar och kommunikation är viktigt i den

digitala utvecklingen i staden.

Välfärdens kompetensförsörjning är en av de viktigaste frågorna framöver. Då förvaltningen har en hög personalomsättning bland socialsekreterare, biståndshandläggare och linjechefer finns ett stort rekryteringsbehov. Förvaltningen har märkt att det finns en stor konkurrens om den arbetskraft som finns att tillgå genom det minskade söktrycket till lediga tjänster. Kompetensförsörjningsutmaningen går således inte att lösa genom att rekrytera fler medarbetaren, då arbetskraften inte kommer räcka till framöver. Det ställer krav på att staden strategiskt och med en samlad styrning förändrar arbetssätt och tillvaratar medarbetarnas idéer och engagemang att innovera.

Medborgarbudget och medborgarinflytande

Stadsdelsnämnden har i verksamhetsplanen för 2023 beslutat att ta fram arbetssätt för medborgardialog och medborgarbudget. Förvaltningen kommer under året inventera de medborgardialoger som finns idag och under planperioden införa medborgardialoger med de grupper som inte idag finns representerade. Förvaltningen kommer i utvecklingen av arbetssätt och i genomförandet av medborgarbudget hämta inspiration från andra förvaltningar, bolag och kommuner.

Utmaning som är prioriterad för stockholmare och staden som helhet

De närmaste åren väntas en befolkningsökning i åldersgruppen 80 år och äldre. Samtidigt väntas antalet personer i yrkesverksam ålder 20–69 år inte öka i samma takt som antalet äldre vilket innebär att färre yrkesverksamma ska ta hand om fler äldre. För att äldre ska känna sig trygga med att bo kvar hemma behöver välfärdstekniken utvecklas som underlättar vardagen.

En stor utmaning är att förebygga att barn och unga rekryteras in i kriminalitet. I det brottsförebyggande arbetet som kommuner kommer ha ansvar för behöver staden ta ett samlat grepp för en jämlik och trygg stad för alla invånare. Det lokala arbetet i förvaltningarna kommer sannolikt skilja sig åt vad gäller lägesbild och åtgärdsplan, vilket bör avspeglas i det riktade nationella stödet och riktade statliga medel.